GEMEENTE HEERENVEEN

Visie Sport & Bewegen 2026 - 2030

Bewegen is meedoen!

SAMEN SCOREN VOOR GEZONDHEID Doe je mee?

Vastgesteld door de gemeenteraad op [datum]

Samenvatting

Heerenveen is een echte sportgemeente. Het brede aanbod, goede accommodaties en inspirerende topsport-klimaat zorgen voor een unieke positie in Nederland in sport en bewegen; als relatief kleine gemeente hebben we veel te bieden! Een mogelijke rol in de Olympische Winterspelen van 2030 gloort zelfs aan de horizon.

Met deze unieke positie gaat er veel goed op het gebied van sport en bewegen in Heerenveen. Toch doet niet iedereen mee. Een deel van de inwoners ervaart een drempel om meer te bewegen: financieel, sociaal of praktisch. Dat moet anders. In Heerenveen zien we sport en bewegen als motor van de samenleving waarin iedereen kan meedoen. Want voldoende beweging is van groot belang bij preventie van gezondheidsproblemen.

In de samenleving zorgen ontwikkelingen als vergrijzing en individualisering voor veranderingen in leefstijl en beweeggedrag. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van zowel kinderen als volwassenen. Het belang van sport en bewegen wordt daarom steeds groter voor het behoud van gezondheid. Door sport en bewegen meer prioriteit te geven, kunnen we de beweging van zorg naar gezondheid maken.

Heerenveen streeft toegankelijk maken van sport en bewegen voor iedereen na. Daarbij staat samenwerking centraal, onder meer tussen verenigingen, organisaties en eigenaren/beheerders van accommodaties onderling. Zo blijven onze inwoners langer gezond en vitaal. We richten ons de komende jaren specifiek op verenigingen, kinderen en jongeren, ouderen, minima en andere kwetsbare groepen als minder validen, mensen met een mentale beperking en LHBTIQ+'ers.

We hebben hierbij de volgende vijf hoofddoelen:

1. In 2030 voldoet 75% van de doelgroep 18+ aan de beweegrichtlijn sport en bewegen;
2. Het (top)sportprofiel van de gemeente Heerenveen is verder verankerd;
3. In 2030 voldoen alle basisschoolleerlingen aan de beweegrichtlijn voor kinderen 4-18 jaar;
4. In 2030 sport 100% van de basisschoolleerlingen minimaal 1x in de week;
5. We krijgen inzicht in sportuitval bij jongeren tussen 12 - 18 jaar.

Dit document geeft onze visie op sport en bewegen in de gemeente Heerenveen weer voor de komende jaren. In het voorjaar gaan we verder met de vertaling hiervan in een uitvoeringsprogramma dat we later in het jaar gaan vaststellen. Daarbij gebruiken we de opgehaalde input voor de visie en we betrekken hier natuurlijk onze (sport)partners bij.

"Elke stap telt – in Heerenveen zetten we ze samen."
Topsport Noord

Voorwoord

Als kind rolde ik, een beetje toevallig, in de ritmische gymnastiek. Niet de meest bekende, maar een ontzettend leuke en veelzijdige sport! Ik heb er jarenlang veel plezier aan beleefd. Ik vond er vriendinnen, ontwikkelde mezelf op verschillende vlakken en won zelfs eens een medaille! Wat was ik trots. Later werd ik een enthousiast hardloper. Ik weet nog dat ik, toen ik zo'n tien jaar geleden in Heerenveen kwam wonen, hier mijn eerste rondjes liep. Ik kwam opvallend veel andere sportievelingen tegen. *'Wat lopen ze hier hard!'*, dacht ik. Ik was duidelijk in een echte sportgemeente terechtgekomen.

Tegenwoordig wandel, fiets en zwem ik graag. Want bewegen is fijn, werkt aanstekelijk en het hoeft niet altijd hard te gaan. Sterker nog, *'gewoon bewegen'* is minstens zo belangrijk als sporten op hoog niveau. Ik ben een echte sportliefhebber en heb enorme bewondering voor de gedrevenheid en toewijding van topsporters. Maar ook een wandeling, een fietsrondje of een kwartier buiten spelen telt mee!

Waarom? Omdat bewegen, in welke vorm dan ook, een middel is om de uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden. Dat zijn er heel wat. Ik denk aan vergrijzing en het groeiende aantal mensen in een kwetsbare positie. Ik denk aan de verslechterde gezondheid van onze kinderen, mede door hun smartphones, en de groeiende groep mensen, oud én jong, met obesitas. Ik denk aan de brede maatschappelijke gevolgen die dit heeft, waaronder de druk op zorg en welzijn. En ik denk aan de trend van *'tegenover elkaar staan'* in plaats van met elkaar te praten en naar elkaar te luisteren.

We staan voor de uitdaging om het tij van een steeds ongezondere samenleving te keren, tegen de bewegingen van deze tijd in. Sport en bewegen maken ons gezonder en verbinden ons. Er liggen oplossingen in sporten die de maatschappelijke problemen kunnen verzachten. Als gemeente moeten we dit aanjagen en faciliteren.

Er zijn *'zetjes'* nodig. Ik zie dat sporten voor een deel van onze inwoners van onze gemeente ver weg is, ver weg voelt of helemaal geen optie is. Laten we samen met de mienskip die drempels weghalen.

Heerenveen ademt sport! Met zijn geweldige faciliteiten en *'onze'* topsporters als rolmodellen hebben we goud in handen. Dit biedt kansen voor de hele gemeente. Die kracht willen we nog beter benutten, zodat iedereen mee kan doen. Daar gaan we voor!

Met vriendelijke groet,

Sybrig Sytsma
Wethouder welzijn, zorg en sport

Inhoudsopgave

1. Inleiding 05

2. Proces en planning 06

3. Huidige situatie 07

4. Toekomstbeeld: bewegen is meedoen 09

5. Strategische doelstellingen 11

6. Integraliteit 13

7. Hoe gaat het verder? Doorkijk naar de toekomst 14

1. Inleiding

Heerenveen is een gemeente waar sport leeft. Als je ergens in Nederland vraagt naar iemands associatie met Heerenveen, dan heeft het antwoord met sport te maken. IJsstadion Thialf, sc Heerenveen, het Abe Lenstrastadion, Sportstad en het Epke Zonderland turncentrum zijn de 'vlaggendragers' met grote (internationale) bekendheid.

Maar natuurlijk is er veel meer. Onze gemeente kent een rijk, divers en levendig sportklimaat. Het aanbod in Heerenveen én in de dorpen is groot in topsport én breedtesport, er zijn goede en uitnodigende sportaccommodaties en openbare voorzieningen om te bewegen. Er is voor iedereen wel iets, van sportverenigingen op alle gebieden en faciliteiten voor (beginnende) profsporters tot wandelclubs. Onze gemeente heeft daarin een unieke positie. Toch is sport en bewegen niet voor alle inwoners toegankelijk. Hoe kunnen we dat samen veranderen? En wat vinden we als gemeente nu vooral belangrijk? Daarover gaat dit visiedocument.

Het bestaande sport- en beweegbeleid loopt af. Uit dit beleid zijn goede acties en initiatieven voortgekomen die we natuurlijk behouden. Wat maakt dat actualisering van het beleid nodig is? Een belangrijke reden is dat tijden veranderen. Onze samenleving verandert. Het is nodig om meer aandacht te besteden aan thema's als sociale veiligheid en individualisme: mensen sporten steeds meer alleen. Sportverenigingen staan onder druk en er is een groeiend commercieel aanbod voor onder meer fitness en padel. De bekostiging van zorg staat landelijk, maar ook lokaal onder druk. Dat vraagt om een andere benadering en aanpak. In Heerenveen dragen we daaraan bij door in te zetten op activering, bewegen en sport.

Een positieve ontwikkeling vanuit de landelijke overheid is de mogelijke komst van een kaderwet sport. Op advies van de Nederlandse Sportraad wordt bekeken hoe we ons sportstelsel kunnen versterken en toekomstbestendig kunnen maken. Dat kan door sport en bewegen te zien als een publieke voorziening waarin overheden medeverantwoordelijk zijn voor de organisatie en financiering van sport. Om het beoogde sportstelsel te verankeren, is een sportwet nodig. Als gemeente ondersteunen we zo'n kaderwet, die een mooie basis vormt en een impuls geeft aan ons lokale sport- en beweegbeleid. Dat beleid moet gericht zijn op activeren van beweging in de breedste zin van het woord.

Dit visiedocument is een vervolg op de startnotitie 'Sport en bewegen: Samen scoren voor gezondheid', die in het najaar van 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het sluitstuk van het sport- en beweegbeleid volgt later in 2026 met het zogenaamde uitvoeringsplan Sport & Bewegen Heerenveen. Daarin nemen we eerder opgehaalde input van de verschillende sportpartners mee. Ook betrekken we de kennis en kunde van onze partners bij het tot stand komen van het uitvoeringsplan.

"Wie sport wil zaaien, moet sport oogsten."
Participatieraad

2. Proces en planning

Een goed sport- en beweegbeleid vraagt tijd en zorgvuldigheid. In de afgelopen periode zijn diverse momenten geweest waarop belangrijke informatie is verzameld of gedeeld,

Raadsbrief infographic sport en bewegen	Juni 2023
Dialoogavond gemeenteraad met sportpartners	December 2023
Gesprek participatieraad	Juni 2024
Startnotitie Sport- bewegen	Septemer 2024
Input enquête Toekomstmarkt 55+	November 2024
Verenigingsonderzoek	Maart - november 2024
Enquête inwoners en artikel Heerenveense Courant	April 2025
Roadshow (gespreksronde) sportpartners, welzijn, sociaal domein, regiegroep armoedebeleid	Mei - december 2025
Intentieverklaring sportpartners Heerenveen	Juni 2025
Kick off Europees project SportsCom	Juli 2025
Bijeenkomst en uitvraag medewerkers gemeente	Juli 2025
Gesprekken interne partners (o.a. jeugd, participatie, onderwijs- en sportaccommodaties en andere teams)	Mei - december 2025
Pilot en advies Tienskip (jeugd- en jongerenparticipatie)	Oktober 2025
Informerende raadbrief	November 2025

Aansluitend op deze visie wordt in 2026 een uitvoeringsplan opgesteld. Dat plan vormt het sluitstuk van het beleid waarmee we onze plannen en ambities gaan waarmaken.

"Sport en bewegen is de krachtige motor voor gezondheid, ontmoeting en kansengelijkheid. Door dichtbij inwoners te organiseren en samen te werken in de wijk, bereiken we ook mensen voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is."
Sport Fryslân

3. Huidige situatie

Hoe staan we ervoor in Heerenveen? We staan bekend als stad van sport. Is dat ook zo voor het grootste deel van onze inwoners en in welke mate bewegen zij zelf?

Als we kijken naar waar we de afgelopen jaren op hebben ingezet, dan zien we positieve ontwikkelingen die we willen doorzetten. Een goed voorbeeld is de inzet van buurtsportcoaches. Sinds het allereerste begin in 2008 werken er buurtsportcoaches in onze gemeente. Ze zijn heel actief en enthousiasmeren, motiveren en begeleiden inwoners bij meer en beter bewegen, soms individueel en vaak in groepen. Zo dragen ze ook bij aan sociale cohesie. Ook zorgen ze voor nieuw en passend beweegaanbod. De buurtsportcoaches zijn actief op alle basisscholen, waardoor ze voor kinderen een bekend gezicht zijn. Inmiddels zoeken ze kinderen en jongeren ook ná schooltijd op in de buurt en hebben ze veel kennis over de Heerenveense jeugd. Ook richten ze zich op nieuwkomers, mensen met een beperking en ouderen en ondersteunen ze sportclubs.

Op de fiets naar school

Een buurtsportcoach hoorde van een vrouw die niet kon fietsen. Haar kinderen hadden wél leren fietsen, maar waren te jong om zelfstandig naar school te fietsen. Daarom was voor de kinderen bij de gemeente een taxipas geregeld en werden ze met de taxi gebracht en gehaald. De coach zag een betere oplossing: ze leerde moeder fietsen. Nu brengt ze zelf haar kinderen naar school… op de fiets natuurlijk! Zo beweegt het hele gezin meer, heeft moeder haar wereld vergroot en leert ze nieuwe mensen kennen én is de taxipas niet meer nodig.

Wat ook opvalt in Heerenveen: het aanbod voor sport en bewegen is groot. Er zijn veel verenigingen en sportaccommodaties en ook nieuwe sporten die een plek moeten hebben. Padelbanen zijn daarvan een goed voorbeeld. Daarnaast zijn er steeds meer openbare faciliteiten, waaronder Cruijff Courts, pannakooien, een kwiekroute, een pumptrack en een discgolfbaan.

Het grote aanbod zorgt voor een levendig sport- en beweegklimaat, maar leidt ook tot versnippering. Hierdoor vinden inwoners niet altijd de weg naar een passend aanbod. Voorzieningen zouden elkaar juist moeten versterken. Dat kan door meer en beter samen te werken.

Onderzoekscijfers

Verschillende onderzoeken geven inzicht in hoe Heerenveen ervoor staat op het gebied van sport en bewegen. Zo blijkt uit cijfers van NOC*NSF (2023) dat bijna 50% van onze inwoners wekelijks sport. Landelijk is dat 53,6 %. Wel zijn meer Heerenveners dan gemiddeld lid van een sportvereniging: 29,6% tegenover 24,2% landelijk.

Het Kenniscentrum sport & bewegen heeft cijfers over Social Return on Investment (SROI). Met andere woorden: wat levert investeren in sport en bewegen de maatschappij op? Enkele cijfers uit dit onderzoek:

	Heerenveen	Landelijk
SROI	2,48*	2,76
Voldoet aan combinorm sport en bewegen** volwassenen	47,80%	47,50%
Voldoet aan combinorm sport en bewegen 18-64 jaar	51,6	50,3
Voldoet aan combinorm sport en bewegen 65+	37,3	38,9

**Elke geïnvesteerde euro levert in Heerenveen € 2,48 op. Landelijk ligt dat hoger op € 2,76. Dat kan te maken hebben met het feit dat we relatief veel voorzieningen hebben. Dat is nodig voor bereikbare voorzieningen in een platte-landsgemeente, maar ook duurder. De precieze oorzaak van de lagere SROI in Heerenveen weten we niet.*

***De beweegrichtlijn: Minstens 150 minuten per week matig of zwaar intensieve inspanning, verspreid over meerdere dagen en minstens twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten, voor senioren aangevuld met balansoefeningen. En voorkom veel stilzitten. Volgens kenniscentrum sport en bewegen januari 2026. Voorheen werden de termen combinorm en fitnorm gehanteerd.*

"In Heerenveen is sport meer dan bewegen alleen. Via het Lokaal Sportakkoord Heerenveen verbinden we sport, welzijn en gezondheid, zodat iedereen mee kan doen en zich sterker voelt – fysiek én mentaal."
Lokaal Sportakkoord

Gesprekken en enquêtes

In 2025 zijn veel gesprekken gevoerd over sport en bewegen in onze gemeente. Welke wensen en ideeën leven er, waar liggen knelpunten? Er is gesproken met belangrijke partijen als Topsport Noord, Sport Fryslân, 'n Gouden Plak,
sc Heerenveen, het Lokaal Sportakkoord en de sportbedrijven Thialf, Sportstad en Firda. Maar ook met collega's, de buurtsportcoaches, welzijnswerk, ouderenorganisaties en provincie Fryslân. Daarnaast is een verenigingsonderzoek gedaan en heeft jongerenorganisatie Tienskip afgelopen jaar als pilot samengewerkt met gemeente Heerenveen met als doel jongeren mee te nemen in het vormgeven van het nieuwe sport- en beweegbeleid. Tienskip had hierin een faciliterende rol en haalde tijdens Tienskipdagen input op onder jongeren. Dat heeft uiteindelijk geleid tot een rapportage met een advies. De belangrijkste punten die daaruit zijn voortge-komen gaan over de betaalbaarheid van sport voor jongeren, meer mogelijkheden om te sport-en, meer flexibiliteit en de toegankelijkheid van sport. Ook gaven jongeren het belang aan van veiligheid door het verbeteren van fietspaden.

Daarnaast is er een breder overleg geweest met organisaties die met mensen in armoede werken, waarbij ook vluchtelingenwerk aanwezig was. Tot slot vulden tientallen bezoekers van de Toekomstmarkt 55+ onze vragenlijst in over sport en bewegen.

Er kwamen mooie en praktische ideeën naar voren tijdens al deze gesprekken. Deze ideeën krijgen, waar mogelijk, een plek in het uitvoeringsprogramma van 2026.

De vele gesprekken en enquêtes gaven inzichten die zo goed mogelijk zijn verwerkt in dit visiedocument.

De belangrijkste bevindingen op een rij:

- **samenwerken:** verenigingen onderling, met de gemeente en andere organisaties, verbinding zoeken met onderwijs
- **sport als middel** om ook doelstellingen op andere domeinen te behalen, bijvoorbeeld tegengaan van sociaal isolement en bevorderen van mentale gezondheid
- **drempels weghalen voor kwetsbare doelgroepen,** waaronder ouderen, vluchtelingen, mensen met een laag inkomen, mensen met aandoeningen (bijvoorbeeld obesitas)
- **sterke sportverenigingen** met aandacht voor **sociale veiligheid**
- aandacht voor de wensen en behoeften van **jongeren** op het gebied van sport en bewegen
- ambities voor **topsport én breedtesport** behouden
- **buurtsportcoaches** zijn effectief en de verbinding met het onderwijs (vakleerkracht) is belangrijk
- zorg voor **beweegmogelijkheden in de openbare ruimte** (bijvoorbeeld een pannakooi of Athletic Skills Model (ASM)-court: een multifunctioneel sportveld waar je gratis kunt sporten, dit spreekt jongeren erg aan
- niet alleen aandacht voor sport, maar ook voor **beweging**
- op naar **gezonde en weerbare inwoners**

"De toekomst van sport en bewegen in Heerenveen is vitaal en inclusief: een gemeente waarin sport mensen in beweging brengt, verbindt en uitnodigt om actief mee te doen, zowel op het veld als in de samenleving."
sc Heerenveen

4. Toekomstbeeld: bewegen is meedoen

We staan bekend als stad van sport. Dat profiel behouden én versterken we graag samen. Want het streven is dat sport en bewegen voor iedereen vanzelfsprekend is en blijft. Voor de één is dat een ommetje in de wijk met de buurvrouw, voor de ander deelname aan de survivalrun in De Knipe of de triatlon van Heerenveen. Zo zorgen we ervoor dat onze inwoners langer gezond, vitaal en veerkrachtig blijven. Want voldoende bewegen helpt gezondheidsproblemen te voorkomen. Sport verbindt, inspireert en draagt bij aan gezondheid, plezier en sociale cohesie. Kortom: een sterke sport- en beweegcultuur vormt de basis voor een vitale samenleving. Bewegen is meedoen!

Heerenveen wil een gemeente zijn waar sport en bewegen voor iedereen toegankelijk zijn en waar samenwerking centraal staat. Samenwerkende partijen – verenigingen, commerciële aanbieders, onderwijs, zorg en overheid – versterken elkaar en bouwen samen aan een actieve, gezonde en trotse gemeenschap.

Het **overkoepelende doel** is daarom: in 2030 voldoet 75% van de doelgroep 18+ aan de de beweegrichtlijn sport en bewegen én is het (top)sportprofiel van de gemeente Heerenveen verder verankerd.

Ik droom...

... dat ik door de bossen van Katlijk naar Oranjewoud fiets. Ik passeer een groepje wandelaars en fiets verder naar Heerenveen, langs het Abe Lenstra-stadion. Ik voel direct: deze plek ademt sport. Een groepje wielrenners komt me tegemoet. In de verte zie ik het dak van ijsstadion Thialf. In een park speelt een schoolklas met veel gejuich een potje softbal. Een eindje verderop doet een buurtsport-coach oefeningen met groep ouderen. 'Wat mooi', denk ik, 'iedereen doet mee.' Ik heb het blijkbaar hardop gezegd, want een hardloper stopt, knikt me lachend toe en zegt niet zonder trots: 'Dat klopt! Dit zijn wij!'

Doelgroepen en prioriteiten

We richten ons met ons sport- en beweegbeleid vooral op die doelgroepen die extra ondersteuning nodig hebben:

1. Sportverenigingen

Met name kleine sportverenigingen en verenigingen voor veldsporten zijn bezorgd over hun toekomst. Hun ledental daalt, hun kosten stijgen en ze hebben moeite om vrijwilligers te vinden. Het verenigingsleven verbindt inwoners met elkaar. Daarom is het van belang deze sportverenigingen te ondersteunen richting een vitale toekomst. Aandacht voor sociale veiligheid hoort daar nadrukkelijk bij. Bij sociale veiligheid gaat het niet alleen om het voorkomen van negatieve gedragingen (bijvoorbeeld bedreiging, intimidatie en pesten), maar ook om het actief stimuleren van een cultuur waarin vertrouwen, respect en inclusiviteit de norm zijn. Dit betekent dat iedereen de ruimte krijgt om zichzelf te zijn, zich uit te spreken en actief bij te dragen zonder angst voor negatieve gevolgen. Sociale veiligheid vormt zo de basis voor een gezonde werkomgeving waarin individuen en teams zich vrij voelen om samen te werken en optimaal te presteren.

2. Kinderen en jongeren

Jong geleerd is oud gedaan. Kinderen die van jongs af aan bewegen, ontwikkelen sterke motorische vaardigheden en houden plezier in sport en bewegen. Ook zijn ze op latere leeftijd actiever en daalt het risico op gezondheidsproblemen.

Voor jongeren kan sport en bewegen helpen om een goede invulling van hun tijd te vinden. Dat kan bijvoorbeeld bijdragen aan hun mentale gezondheid. We moeten rekening houden met het beperkte budget van veel jongeren. Dat kan een drempel zijn om lid te worden van een vereniging of sportschool.

Ook is het landelijke beeld dat de sportuitval bij jongeren groot is. Dit zien we o.a. terug in de KISS rapportage.

3. Minima

Sport en bewegen is niet vanzelfsprekend voor inwoners met een laag inkomen. Zij lopen tegen een financiële belemmering aan om mee te doen. Doel is om sport en bewegen voor hen toegankelijk te maken.

4. Ouderen

Het aantal ouderen groeit. We willen vitaal ouder worden stimuleren. Blijven bewegen helpt om gezond te blijven, samen bewegen helpt om eenzaamheid tegen te gaan.

"Schaatsen zit in onze cultuur verweven en ijs brengt mensen samen en in beweging. IJsstadion Thialf gelooft in de kracht van sport en bewegen als onmisbare basis voor een gezond en vitale gemeente Heerenveen."
Thialf

Andere kwetsbare groepen

Toegankelijkheid voor iedereen heeft prioriteit. Mindervalide inwoners, inwoners met een mentale beperking of een migratieachtergrond en inwoners uit de LHBTIQ+-gemeenschap ervaren vaak financiële, sociale of praktische belemmeringen. Tegelijkertijd zijn dit groepen met een grotere kans op gezondheidsachterstanden. Sport en bewegen helpen om hier iets aan te doen. Zo krijgen inwoners meer gelijke kansen om deze gezondheidsachterstanden aan te pakken. Bovendien brengen sport en bewegen mensen samen; inwoners krijgen het gevoel ergens bij te horen.

Samen zwemmen

In een straat in Akkrum wonen verschillende ouderen. Tot een tijdje geleden kwamen ze weinig buiten. Sommigen voelden zich nogal eenzaam. Een van hen hield vroeger erg van zwemmen. Op een dag trok ze de stoute schoenen aan: ze sprak haar buurvrouw aan. Ze bleken hun liefde voor zwemmen gemeen te hebben. Samen gingen ze langs bij een paar andere buren, met succes: iedere week gaan ze nu samen wat baantjes trekken. Na afloop drinken ze gezellig samen een kopje koffie.

"Buurtsportcoaches verbinden beleid en praktijk. Zij brengen sport en bewegen letterlijk de wijk in en maken de visie zichtbaar in het dagelijks leven van inwoners. Van de kinderen op school, tot de senioren in de wijkhuiskamers."
Sport Fryslân

5. Strategische doelstellingen

Hoe maken we onze visie waar en steunen we de doelgroepen die dat het meeste nodig hebben? We richten ons op vijf basisthema's:

1. Sport en bewegen is toegankelijk voor iedereen (sociaal, financieel en praktisch);
2. Sport en bewegen als middel om kwetsbare groepen te ondersteunen;
3. Vitale sportaanbieders en verstevigen van sociale veiligheid: mensen moeten zich fysiek en mentaal veilig voelen in hun omgeving. Een veilige sociale omgeving biedt ruimte voor openheid, vertrouwen en respect, waar iedereen zichzelf durft te zijn zonder angst voor intimidatie of uitsluiting. Er komt een beweegloket voor verenigingen;
4. Heerenveen als podium voor breedte- en topsport – economische en maatschappelijke meerwaarde bevorderen en meer benutten. We zetten in op branding van dit sportprofiel;
5. Duidelijke basis voor faciliteren van sport en bewegen: heldere sportinfrastructuur, efficiënt accommodatie-gebruik en beweegvriendelijke omgeving.

De startnotie van 2024 vormt de basis voor dit visiedocument. Daarin zijn uitgangspunten vastgesteld en de bovenstaande thema's benoemd. Van daaruit zetten we in op de volgende strategische doelstellingen:

1. Vergroten van toegankelijkheid en inclusiviteit voor sport en bewegen in Heerenveen

Iedere inwoner van Heerenveen, ongeacht leeftijd, beperking, inkomen of achtergrond, heeft toegang tot laagdrempelige sport- en beweegmogelijkheden. Iedere inwoner kan, op zijn of haar manier, genieten van de Heerenveense sportwereld, als deelnemer, vrijwilliger of toeschouwer van sport.

- In 2030 kennen we een breed, inclusief en laagdrempelig aanbod van sport- en beweegactiviteiten voor iedere inwoner van de gemeente Heerenveen.

2. Sport en bewegen inzetten voor gezondheid en weerbaarheid

Sport en bewegen worden actief gebruikt als middel om fysieke en mentale gezondheid te bevorderen en sociale veerkracht van inwoners te versterken. Door sport en bewegen als middel in te zetten, ervaren meer kwetsbare inwoners de positieve effecten hiervan. Kinderen die al van jongs af aan veel bewegen, ontwikkelen sterke motorische vaardigheden en behouden plezier in sport. Sporten en bewegen brengen mensen samen en dragen bij aan de sociale basis. Inwoners krijgen het gevoel ergens bij te horen en iets te betekenen.

- In 2030 zijn voor kinderen en jongeren in alle dorpen en wijken vrij toegankelijke sport- en beweegactiviteiten. Nieuw speelbeleid is één van de pijlers om daarop in te zetten.

3. Versterken van vitale sport- en beweegaanbieders en sociale veiligheid

Sport- en beweegaanbieders zijn toekomstbestendig, goed georganiseerd en bieden een veilige, respectvolle omgeving voor alle deelnemers. Leden kunnen vrij, plezierig en veilig sporten.

- Gemeente Heerenveen wil in 2030 het hoge percentage inwoners dat lid is van een sportvereniging behouden en waar mogelijk verder versterken. Vanuit de KISS-rapportage* NOC*NSF 2023 scoren we als gemeente Heerenveen voor alle leeftijdscategorieën hoger dan het provinciaal en landelijk gemiddelde.
- In 2030 kunnen alle verenigingen de weg naar clubondersteuning vinden.
- In 2030 voldoen alle aanwezige sportverenigingen in Heerenveen aan de vier basiseisen van sociale veiligheid.

**KISS Lidmaatschapscijfers: jaarlijks leveren alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden hun lidmaatschapscijfers aan. Op basis daarvan kan op een laagdrempelige manier inzicht worden gegeven in de lidmaatschappen van sportverenigingen in alle Nederlandse gemeenten. Op lokaal niveau dus en uitgesplitst in verschillende segmenten zoals op leeftijd-, of wijkniveau. Dat is uitermate handig voor beleidsadviseurs en sportprofessionals, die stevig onderbouwd sportbeleid willen ontwikkelen en gerichter verenigingsondersteuning willen inzetten.*

4. Heerenveen profileren als sportgemeente

Heerenveen is een aantrekkelijk podium voor zowel top- als breedtesport, met evenementen en faciliteiten die bijdragen aan maatschappelijke betrokkenheid en economische waarde.

- We versterken het sportprofiel van de gemeente Heerenveen door het behoud van het huidige topsportprofiel op langebaanschaatsen, shorttrack, inlineskaten, judo en turnen met de ambitie deze uit te breiden naar alle wintersporten.
- We versterken onze samenwerking met onze sportpartners door de in 2025 opgestelde intentieverklaring uit te werken in een werkagenda 2026 en verder.
- Het benutten van kansen voor grote sportevenementen.

5. In Heerenveen creëren we een duidelijke en duurzame basis voor sport en bewegen

De gemeente faciliteert sport en bewegen met heldere kaders, transparante afspraken en een robuuste infrastructuur voor samenwerking en financiering.

- In 2030 is de openbare ruimte beweegvriendelijk, gezond en toegankelijk voor iedereen.
- In 2030 zetten sportverenigingen hun accommo-datie in voor maatschappelijke doeleinden. Denk bijvoorbeeld aan het beschikbaar stellen van de voetbalkantine voor ouderen om op maandag-morgen koffie met elkaar te drinken. Ook invulling als dagbesteding voor omwonenden is denkbaar.

Kerndoelen

Vanuit deze strategische doelen en thema's hebben we meerdere concrete doelen geformuleerd waarop we gaan inzetten. Deze doelen zijn zo SMART mogelijk geformuleerd. Dit om enerzijds richting te geven en anderzijds helderheid in de aanpak en ambities waarvoor wij in Heerenveen staan. Het gaat daarbij om de volgende vijf kerndoelen:

1. In 2030 voldoet 75% van de doelgroep 18+ aan de beweegrichtlijn sport en bewegen*;
2. Het (top)sportprofiel van de gemeente Heerenveen is verder verankerd;
3. In 2030 voldoen alle basisschoolleerlingen aan de beweegrichtlijn voor kinderen 4-18 jaar;
4. In 2030 sport 100% van de basisschoolleerlingen minimaal 1x in de week**;
5. We krijgen inzicht in sportuitval bij jongeren tussen 12 - 18 jaar***

** SROI, Kenniscentrum sport en bewegen*
*** Gymfolio app, Sport Fryslân*
**** Dit komt voort uit resultaten uit het verenigingsonderzoek (2024) en KISS rapportage (2022)*

"De nieuwe gemeentelijke visie op sport en bewegen vormt een stevig fundament onder de huidige ontwikkelingen binnen Sportstad: wij zien sport en bewegen als katalysator voor gezondheid, talentontwikkeling en maatschappelijke verbinding. Er ligt een stevige ambitie om Heerenveen nog gezonder en vitaler te maken. Deze is haalbaar door samen met elkaar de schouders eronder te zetten. Vanuit Sportstad willen wij de verbinding leggen tussen alle partners en samen bewegen naar een toekomstbestendige en vitale 'mienskip'. Heerenveen heeft alles in zich om als Stad van Sport een voorbeeldfunctie te vervullen in de regio en daarbuiten. Sportstad draagt daar graag met alle partners aan bij."
Sportstad

6. Integraliteit

We streven ernaar om de beweging van zorg naar gezondheid te maken. Deze visie gaat daarin een belangrijke bijdrage leveren. Maar een visie staat nooit op zichzelf en staat in verhouding tot andere beleidsonderdelen. Kortom, hoe hangt deze visie samen met andere beleidsprogramma's, visiedocumenten en overige strategische akkoorden.

Landelijk kan daarbij in ieder geval gedacht worden aan uitgangspunten van het Fries Integraal Zorgakkoord (Friza), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en zeker ook de ambities en kaders vanuit het Nationale Sportakkoord. Lokaal moet daarbij gedacht worden aan onder andere de beleidsvisie opvoeden en opgroeien, de lokale aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Maar zeker ook bij de visie op Brede Gezondheid en Mienskip, de uitgangspunten van de omgevingsvisie en het programma gezond welzijn vernieuwen.

Daarnaast hebben we onlangs ervaring opgedaan met de aanpak van Glasgow Life. Deze benadering richt zich individueel op het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid, maar ook het ontwikkelen van vaardigheden, zet in op het verminderen van eenzaamheid. Dat wil men realiseren door middel van het bieden van toegankelijke activiteiten. Daarmee wordt ook gericht ingezet op opbouw van de gemeenschap, het verbeteren van de gezondheid en tevens draagt dat bij aan het imago van de stad. In Friesland gaan we deze onderzoeken of deze aanpak ook voor Friese gemeenten en inwoners van waarde kan zijn. Tenslotte kennen we het Interreg-project SportCom waarbij de door samenwerking met partners lokaal sport- en beweegbeleid willen versterken. 'Goede voorbeelden' en 'leren van elkaar' vormen daarbij het vertrekpunt.

"De route van breedtesport naar topsport via talentonwikkeling kent vele uitdagingen. Met het bouwen van een sterke (top)sportinfrastructuur dragen we bij aan gelijke ontwikkelkansen van ieder kind nu en in de toekomst."
Topsport Noord

7. Hoe gaat het verder?

Uit de voorgaande hoofdstukken blijkt wel dat het speelveld van sporten en bewegen omvangrijk is en dat onze plannen en ambities groot zijn. Om de genoemde doelstellingen en gestelde ambities kracht bij te zetten, gaan we in samenspraak met onze partners een uitvoeringsprogramma opstellen. In het voorjaar van 2026 maken we daar een start mee. Het is de bedoeling deze af te ronden in het najaar (Q3) van 2026. Belangrijk daarbij zal zijn dat de voorgestelde acties aansluiten bij en bijdragen aan de eerder gestelde ambities. Zo'n beoordeling doen we natuurlijk niet alleen, maar in samenspraak met onze sportpartners en vertegenwoordigende instanties.

Om een uitvoeringsprogramma op te stellen, starten we niet op nul. Gelukkig hebben we al een goede basis.

Daarvoor is in Heerenveen veel kennis, kunde en expertise aanwezig. Ook hebben we in de verkenning en rondgang langs onze sportpartners in 2025 voor ons nieuwe beleid veel inspiratie opgedaan en goede voorbeelden gehoord en gezien. Deze gaan we met elkaar uitwisselen, bespreken en uiteindelijk bundelen in een aanpak passend bij de schaal van sportgemeente Heerenveen.

Ook zetten we daarbij in op een communicatieplan en -strategie om inwoners, sportaanbieders, dorps- en wijkbelangen, onderwijs en overige instellingen mee te nemen in onze aanpak. Enerzijds om deze partijen te informeren en op de hoogte te houden, anderzijds om meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen.

"Welzijn en sport versterken elkaar op weg naar een gezonde samenleving."
Caleidoscoop

